

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

*Kent Konseylerinin Siyasal İşlev ve Siyasal Kimlik
Paradoksu*

*Political Function and Political Identity Paradox of City
Councils*

Doç.Dr. Ahmet MUTLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi İİBF
Kurupelit Kampüsü Atakum-Samsun
ahmet.mutlu@omu.edu.tr

Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2, Page: 30-48
ISSN: 1305-7979

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal
Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2
ISSN: 1305-7979

Editör/Editor-in-Chief

Doç.Dr.Sema AY

Editör Yardımcıları/Co-Editors

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN

Dr.Hilal YILDIRIR KESER

Uygulama/Design

Dr.Yusuf Budak

Tarandığımız İndexler / Indexes

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Marijan CINGULA (University of Zagreb)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Sema AY (Uludağ Üniversitesi)

Assoc.Prof.Dr.Mariah EHMKE (University of Wyoming)

Assoc.Prof.Dr.Ausra REPECKIENE (Kaunas University)

Assoc.Prof.Dr. Cecilia RABONTU (University "Constantin Brancusi" of Tg.Jiu)

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)

Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Murat GENÇ (Otago University)

Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

Dergide yayımlanan yazılar- daki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayımlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilme- den kullanılamaz.

All the opinions wriVen in artic- les are under responsibilities of the authors.

None of the contents published cannot be used without being cited.

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal
Eylül / September 2015, Cilt/Vol: 11, Özel Sayı/ Special Issue : 2
ISSN: 1305-7979

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Prof.Dr.Marijan Cingula (University of Zagreb)
Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr.Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)
Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Hasan ERTÜRK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Bülent GÜNŞOY (Anadolu Üniversitesi)
Prof.Dr.Erkan İŞİĞİÇOK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)
Prof.Dr.Şaban SİTEMBÖLÜKBAŞI (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof.Dr.Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)
Prof.Dr.Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)
Prof.Dr.Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)
Doç.Dr.Hakan ALTINTAŞ (Sütçü İmam Üniversitesi)
Doç.Dr.Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)
Doç.Dr.Canan CEYLAN (Uludağ Üniversitesi)
Doç.Dr.Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Assoc.Prof.Dr.Mariah Ehmke (University of Wyoming)
Doç.Dr.Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)
Doç.Dr.Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Burcu GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)
Doç.Dr.Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç.Dr.Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç.Dr.Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)
Assoc.Prof.Dr. Cecilia RABONTU (University “ Constantin Brancusi ” of TgJiu)
Assoc.Prof.Dr.Ausra Repeckiene (Kaunas University)
Doç.Dr.Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)
Doç.Dr.Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)
Yrd.Doç..Dr.Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)
Doç.Dr.Emine KOBAN (Gaziantep Üniversitesi)
Yrd.Doç.Dr.Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)
Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)
Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)
Dr.Murat GENÇ (Otago University)
Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

KENT KONSEYLERİNİN SİYASAL İŞLEV VE SİYASAL KİMLİK PARADOKSU

POLITICAL FUNCTION AND POLITICAL IDENTITY PARADOX OF CITY COUNCILS

Doç.Dr. Ahmet MUTLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi İİBF
Kurupelit Kampüsü Atakum-Samsun
ahmet.mutlu@omu.edu.tr

Özet:

Kent konseyleri, aynı zamanda "siyasal kimliği" olan kurumlardır. Yönetmeliğe göre kent konseylerinin, mahalli idareler genel seçimlerinden sonra oluşturulacak olması; seçilen belediye başkanının yeni kent konseyinin oluşumunda aktif rolüne yönelik düzenlemeler, bir bakıma kent konseylerini "siyasal kimlikli" olmaya mecbur etmektedir. Kent konseylerinin varlık gerekçesini oluşturan siyasal işlevi, bizzat zorunlu kılınan siyasal kimlik nedeniyle etkisizleşmektedir. Ülkemizde kent konseyleriyle ilgili etkinlik sorunlarının temelinde, söz konusu "siyasal kimlik" zorunluluğunun bulunduğu söylenebilir. Dolayısıyla kent konseylerini düzenleyen mevzuatın, söz konusu sorunsal itibarıyla sorgulanması gerekli görülmektedir.

Bu çalışmada, kent konseyleri "siyasal işlev" ve "siyasal kimlik" bakımından sorunsallaştırılmaktadır. Çalışmada ele alınan sorunsal, pratik bir olay üzerinden incelenecektir. Bu amaçla, Atakum (Samsun) kentinde gerçekleşen ve hâlihazırda kentte iki farklı kent konseyi oluşumuyla sonuçlanan örnek olay irdelenecektir. Son yerel seçimlerde Atakum belediye başkanlığını, önce dönemdekinden farklı bir partinin adayı kazanmıştır. Öte yandan önceki dönemde oluşan kent konseyi yönetimi, yeni belediye oluşumuyla birlikte yeniden seçilmiştir. Belediye başkanı, mevzuata aykırılık gerekçesiyle mevcut kent konseyi yönetimini tanımadığını belirterek, yeni bir kent konseyi için genel kurulu çağrısı yapmış ve seçimler yapılmıştır. Halihazırda Atakum'da iki adet kent konseyi bulunmaktadır. Söz konusu durum, ülkemizde kent konseylerinin "siyasal işlevi" ile "siyasal kimliği" arasındaki paradoksal ilişkinin görülebilmesi bakımından örnek olay niteliği taşımaktadır. Çalışmada kent konseylerinin yerel siyaset bağlamındaki işlevleri ele alındıktan sonra "siyasal kimlik" oluşumuna yol açan yasal ve yönetsel süreçler tartışılacaktır. Söz konusu tartışmalar, Atakum'da oluşan her iki kent konseyi yönetimiyle yapılacak görüşmelerde elde edilecek değerlendirmeler üzerinden gerçekleştirilecektir. Literatür taraması ve derinlemesine mülakat yöntemiyle gerçekleştirilecek olan çalışma, ülkemizde kent konseylerinin etkinlik sorunlarına farklı bir boyuttan bakacak olması nedeniyle önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyi, belediye, siyasal işlev, siyasal kimlik, Atakum.

Abstract:

City Councils, are institutions that have "political identity" as well. According to the City Councils Regulation, having been created after the general local elections and regulations for elected mayor's active role in the formation of new city council oblige them to have a political identity. Political function, which is the reason of existence of the city council, is made ineffective due to political identity enforcement. Thus, it can be said that "political identity" enforcement is to be found on the basis of efficiency problems related to city councils in Turkey. Therefore, the examination of legislation that regulates city councils is seen necessary by considering the previously mentioned problematic.

In this study, City Councils are problematized in terms of “political function” and “political identity”. The problematic discussed in this study will be analyzed on the basis of a practical case. For this purpose, the case currently took place in Atakum (Samsun) and led to the constitution of two different city councils will be discussed. In last local elections, a different party’s candidate won the Mayorship of Atakum than previous one. On the other hand, the city council administration constituted in the previous period was elected again along with newly changed municipality formation. The new mayor declaring derecognition of this newly elected administration due to violation of legislation summoned general assembly for a new city council and elections were held. Currently, the city of Atakum is of two city council administration. In this context, this situation can be seen as an essential case study in terms of the paradox between “political function” and “political identity” issues in our country. After having been discussed the functions of city councils in the context of local politics, legal and administrative processes that leads to formation of “political identity” of city councils will be analyzed. These discussions will be carried out on the basis of the assessments that will be obtained during the interviews, which will be conducted with these two newly formed city councils of Atakum. This study carried out by literature review and in-depth interviews is significant to look at the efficiency problems of city councils from a different dimension in our country.

Key Words: *City Council, municipality, political function, political identity, Atakum.*

1.GİRİŞ

1990'ların sonuyla birlikte ülkemizdeki popüler kavramlardan birisi "yönetişim" olmuştur. Bir dizi aktör, süreç ve merkezi yönetimin birincil aktör olmaktan çıkıp, diğer aktörlerle görece eşit olduğu bir durumu (Coşkun, 2003: 40) tanımlayan yönetim, toplumu temsil eden yeni kurumların yönetim işinde devlete ortak olmasını içermektedir.

Yönetişim hedefini gerçekleştirmek, katılım, şeffaflık, duyarlılık ve hesap verebilirlik, sorumluluk paylaşımı, etkinlik ve verimlilik ile demokratik yapılanma gibi bazı unsurlara dayalıdır (Güngör, 2004: 17-22). Söz konusu unsurların işlevselliğinin, yönetim sürecinde devletin/yerel yönetimlerin yansıra yeni aktörlerin varlığına dayalı olarak gerçekleşmesi öngörülmüştür. Bu noktada, her ne kadar 5393 sayılı Belediye Yasası genel hatları ve 76. maddedeki Kent Konseyleri düzenlemesiyle bazı olanaklar sunmakta ise de özellikle kent konseylerinin pratikteki işleyişi çeşitli sorunlar taşımaktadır. Bir diğer deyişle, kent konseyleri, genel olarak yönetişimin mantığından kaynaklanan ve de Belediye Yasasıyla kendisinden beklenen siyasal işlevlerini yerine getirmekte çeşitli sorunlar taşımaktadır. Bu sorunların temel kaynağı ise kent konseylerinin pratikte siyasal işlevlerin değil, siyasal kimliğin esas alınarak oluşturulmalarıdır.

Kent konseyleri, yerel demokrasinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak ihdas edilmişlerdir. Geçen süreye rağmen halktaki ve siyasetçilerdeki baskın siyasal alışkanlıklar ve eğilimler nedeniyle kent konseyleri hala yerel yönetimlerin bir alt birimi olarak görülebilmektedir. Bu noktada kent konseylerinin varlık nedeninin; yönetim ile ilgili olarak kararlara katılmayı sağlamak, kamuoyu oluşturmak ve bu yolla yetkilerin etkin kullanılıp kullanılmadığını denetlemek olduğunun henüz toplumsal bir algıya dönüşmediği ileri sürülmektedir (Bozkurt, 2014: 237).

Bu çalışmada, kent konseylerinin genel olarak yönetim mantığı ile Belediye Yasası'ndan kaynaklı işlevlerinin neler olduğu/olması gerektiğine değinilecek ve pratikte bu işlevlerin gerçekleşip gerçekleşmediği irdelenecektir. Bu bağlamda sorunlu bir nokta olarak,

pratikte belediye başkanı odaklı “siyasal kimlikli” olmak zorunluluğuna değinilecektir. Kent konseylerinin siyasal kimlik sorunu kapsamında bir örnek olay olarak Atakum’daki kent konseyi yapılanması incelenecektir. Çalışma literatür taramasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

1. YEREL SİYASETİN İŞLEVSELLİĞİ SORUNU

Kentlerin karmaşıklaşan ihtiyaçlarına cevap vermek zorunluluğu; bu ihtiyaçların belirlenmesi ve bunun için kent halkının da dikkate alınması, yerel siyasetin zorunluluğu olduğu gibi onun gerçekleşmesini zorlaştıran gerekçelerdir. Katılımcı yönetim modellerinin ortaya çıkış gerekçesini bu zorunluluklar ve zorluklar oluşturmaktadır (Bulut, 2000: 48).

Yerel siyasetin işlevsellik beklentisi, yerel yönetimlerin yerel demokrasinin gerçekleşmesi konusunda yeterliliğinin sorgulanmasına yol açmıştır. Gerçekten de demokrasi olgusu yerel yönetimlerin varlık sebeplerinden birisini oluşturduğuna göre bunların kent halkını mümkün olduğunca yönetime dâhil etmeleri gerekmez mi? Ayrıca, şayet yönetime katılım ile demokrasi arasında kuvvetli bir bağ varsa (Coşkun;Sezer,2004:281), işlevsel bir yerel siyaset sürecinde yerel yönetimler dışında diğer kurumlara neden ihtiyaç duyulmaktadır? Bu soruların, ülkemizde kent konseylerinin konumunu belirlemek bakımından önemlidir.

2.1. İşlevsel Yerel Siyaset İçin Belediye Yeterli Midir?

Son yıllarda yapılan yasal düzenlemelerde yerel yönetişime ve katılıma yönelik vurgular dikkat çekicidir. Bu çerçevede, hemşeri hukuku, stratejik plan hazırlanması, belediye hizmetlerine gönüllü katılım, ihtisas komisyonları kurulması ve kent konseylerini içeren 5393 sayılı Belediye Kanunu, katılımcı mekanizmalara yer veren bir mevzuat niteliği taşımaktadır (Göymen, 2010: 216). Açık ki yeni bir anlayış ve felsefeyi yansıtan bu düzenlemelerle, geçmişte başkanın odakta olduğu yerel siyasetin, yönetim

odaklı bir yapıyla yeniden dizayn edilmesi amaçlanmaktadır.

Şüphesiz ki yerel siyaseti yönetişime odaklı kurma amacı, sadece mevzuattaki düzenlemelerle gerçekleştirilebilecek bir durum teşkil etmez. Türkiye'nin bir "yasalar cenneti" olmasına rağmen pratikte siyasal ve hukuksal pek çok tıkanmanın yaşanması, bu konuda iyimser olmayı güçleştirmektedir. Dolayısıyla yönetişime dayalı bir yerel siyaset oluşturabilmek, yerel yönetimlerle sivil toplum kuruluşlarının etkileşimi, birbirleriyle uyumlu olmaları ve birbirlerini destekleyici tutumlarıyla mümkün olabilir.

İşlevsel bir yerel siyaset oluşturmak bakımından 5393 sayılı Belediye Kanunu'ndaki bazı düzenlemeler oldukça elverişli olanaklar sunmaktadır. Mesela, kararların alınması ve kenttaşların katılımın sağlanması, alınan kararların kenttaşlara duyurulmasını içeren "katılımcı yönetim modeli" bakımından önemlidir (Çukurçayır;Eroğlu, 2008: 199). Öte yandan herkesin ikamet ettiği beldenin "hemşerisi" olarak kabul edilmesi de kentin yönetim sürecindeki paydaşları işaret etmesi bakımından önemlidir. Ayrıca, mahalle muhtarları, meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve sivil toplum örgütleri gibi toplumun farklı kesimlerinin ihtisas komisyonlarında görüş bildirebilmesi de katılımı güçlendirir.

Yönetişim odaklı yerel siyaset kurgusunun 76. maddedeki kent konseyi ile ete kemiğe büründüğü görülür. Gerçekten de Kanun'da kent konseyiyle ilgili hükümlerin doğrudan yerel siyaseti betimlediği söylenebilir. İlk bakışta Belediye Kanunu'ndaki düzenlemelerin, katılımı içeren işlevsel bir yerel siyasetin oluşturulması konusunda yeterli olduğu söylenebilir. Ancak, mevzuatta yer alan bu düzenlemelerin pratiğe geçirilmesinin yerel yönetim siyasetçilerinin bu mekanizmalara olan inancına bağlı olduğu unutulmamalıdır (Çukurçayır; Eroğlu; Sağır, 2012:105-106). Ülkemizdeki "siyasal kültürün niteliği", söz konusu işlevselliği sağlamaya ne kadar uygundur? Esasen, geçmiş dönemlerde demokrasi pratikleri üzerindeki tecrübelerden hareketle cevabı belli olan bu soruların, görece yeni bir pratik olan yerel siyaset ve "katılımcı demokrasi" bağlamında somut olarak cevaplanması gerekir. Böyle bir cevap, pekala "kent konseyleri"nin işleyiş mekanizmalarının incelenmesiyle verilebilir.

2.1.1. Ülkemizde Belediyeler Yerel Demokrasinin Neresinde?

Yerel bir topluluktaki bireylerin ortak gereksinimlerini karşılayan yerel yönetimler, yerel siyasetin merkezindeki kurumlardır ve yerel demokrasinin tarihsel nitelikli kurumları olarak akla gelirler. Çünkü yerel yönetim kurumunun temelinde, seçilmiş temsilcilerin karar vermede etkili olması, bu temsilcileri oluşturan meclis üyelerinin seçmenler ve baskı grupları arasında iletişimi sağlamaları ve onlara karşı sorumlu olmaları gibi ilkeler vardır.

Yerel demokrasi, “halkı doğrudan ilgilendiren, gündelik hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemi belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu küçük ölçekli bir dünya” (Yıldırım, 1993: 90) olarak da ifade edilmektedir. Yerel demokrasi düşüncesinin vazgeçilmez değerlerinden birisi olan katılım, yerel halkın demokrasi bilincinin güçlenmesi için önemli olduğu gibi yerel hizmetlerin etkin şekilde yerine getirilmesini de sağlar (Görmez ve Altınışık, 2011: 38-39).

Ülkemizdeki belediye pratikleriyle, yukarıda değinilen yerel demokrasi teorisi karşılaştırıldığında durum nedir? Öncelikle vurgulamak gerekir ki, uzun yıllar ülkemizdeki kamu kuruluşlarının genel eğilimi, “topluma hizmet sunan değil, ona hizmet lütfeden” bir anlayışa dayanmıştır. Bu bağlamda söz konusu kuruluşlar, kendilerini toplumdan daha akıllı ve yetkili görmekte, topluma hesap vermeyi zül addetmişlerdir. Özellikle son çeyrek yüzyıldan demokrasi kültürünün ve özgürlüklerinin görece gelişmesiyle, birey ve toplumda kamu yönetiminin kendisine hizmet amacıyla kurulduğu ve dolayısıyla asıl patronun kendisi olduğu bilinci gelişmeye başlamıştır (Şentürk, 2014). Toplumda belli bir bilincin oluşmasıyla kamu yönetimindeki bu anlayış hissedilir biçimde değişime uğramışsa da tamamen yok olmamıştır. Bu durum, yerel hizmet sunumu süreçlerinde açıkça gözlemlenebilir. Bir bölgeye hizmet sunumu konusundaki ölçüt, hizmetlerin aciliyeti, önceliğinden/gerekliliğinden çok, seçimlerinde bu bölgelerden ne kadar oy çıktığı olabilmektedir.

Yukarıdaki durum, ülkemizde “lider kültürü”ne dayalı siyasal kültürün de etkisiyle, ne yazık ki kendisini yeniden üretmekte ve vatandaşların gözünde meşru uygulamalara

dönüşebilmektedir. Belediye başkanları, doğrudan halk tarafından seçilmeleri ve yetkileri nedeniyle belediye yönetim sistemi içinde adeta “tek adam” durumundadır. Özellikle belediye meclisindeki üye çoğunluğunun başkanın mensup olduğu siyasal partiden olması durumunda, bir kentteki belediye yönetimi, beş yıl boyunca tam bir teslimiyet içerisinde belediye başkanının uhdesine geçmektedir. Öyle bir durumun ortaya çıkmasında sistemin niteliği ile halkın siyasal kültür ve eğiliminin de etkisi vardır. Dolayısıyla bu noktada, yerel yönetimde karar verici ve uygulayıcı olanların halka bakışı ve tutumunun belirleyicisi olmak bakımından, halkın siyasal kültür eğilimine değinmek yararlı olacaktır.

Cüceloğlu, psikolojik olarak siyasal etkinlik duygusunun, ekonomik statü ve siyasal etkinliklerle birlikte, topluma egemen olan siyasal kültür tarafından belirlendiğini vurgular. Siyasal kültür, katılma elverişli ise yurttaşların etkinlik duygusu daha aktiftir. Bu durum, her toplumda farklı farklıdır. Cüceloğlu, Türk vatandaşının Amerika’daki gibi etkin olarak politikaya katılmadığını; siyaset konusunda konuşulanları televizyonda seyretmekten öteye geçerek, kolları sıvayıp bir siyasal örgütün üyesi olarak yapılmadığını; politika yapmayı, kendi değerlerini ve inandığı politikacıları desteklemek için bizzat çalışmak olarak algılamadığını belirtir. O, Türk vatandaşının, özellikle aydınların, siyasetle sorumluluk duygusu içinde ilgilenmediklerini, hep gözlemci, pasif ve şikayetçi olduklarını ifade eder ve bu durumu, seçim yapabilme, özgürlük ve sorumluluk duygularının tam olarak gelişmemesine bağlar (Cüceloğlu, 2000: 23, 194).

Öte yandan, seçmenlerin siyasal olayları, siyasal sistemin işleyişini ve siyasal kararların alınmasını sürekli ve düzenli olarak izlemek eğilimini belirten “siyasal ilgi” (Kalaycıoğlu, 1983: 42) bakımından da zayıf olduğu söylenebilir. Bu durum, bireyin etkili olup olmayacağını düşünmeksizin siyasal sürece katılımını ifade eden “vatandaşlık görevi ve duygusu”nun (Baykal, 1973’ten akt. Kahraman, 2011: 70) yokluğuyla birlikte değerlendirildiğinde, ülkemizde veri siyasal kültürün “pasiflik ve bananecilik”le malul olduğu söylenebilir.

Siyasal kültürün yansıra yerel siyaset sürecindeki fiili durumlar da yerel

demokrasinin işlevselliğini engellemektedir. Elverişli kurumsal düzenlemeler bulunmakla birlikte, toplumun alt kesimlerinin belediye meclislerinde temsil edil(e)memesi sorunu, yerel demokrasi anlayışından beklenen katılımcı, paylaşımcı yönetim anlayışını işlevsiz hale getirmektedir (Kaypak, 2013: 195). Belediye meclisi, belediyenin karar organı olmasına rağmen seçim sistemindeki %10 baraj uygulaması, meclis temsilinde neredeyse “tek kutuplu” bir tablo yaratmaktadır. Dolayısıyla belediye meclisi etkin bir biçimde görev yapamamakta ve karar alma aşamasında olduğu gibi denetim aşamasında da işlev kaybına uğramaktadır. Bu durumda belediye yönetiminde belediye başkanı tek güç olarak ortaya çıkmaktadır (İlhan, 2011: 89). Nitekim halkın kendi adına karar verecek meclis üyelerini tanımasını ve buna göre oy vermesi gerekirken, seçimlerde başkan adayı tanıtımının esas, meclis üyeleri tanıtımının önemsiz bir teferruat olarak görülmesi de bu durumu destekler.

Sonuçta, gerek halkın siyasal kültür eğiliminin yerel karar vericiler ve başkanlar tarafından çok iyi bilinmesi, gerekse yerel karar alma sürecinin belli bir kesime açık olması nedeniyle, yerel siyaset işlevselliği konusunda yöneten-yönetilen ilişkileri, teoriden uzak biçimde, ülkemize özgü biçimde gerçekleşmektedir.

2.2. İşlevsel Yerel Siyaset İçin Kent Konseyi Çare mi?

Ülkemizde 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelerin kent konseyleri oluşturmaları öngörülmektedir. Yasaya göre kent konseyi, kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Yasada yer aldığı biçimiyle kent konseyleri, “kente dair paydaşlık”, “aktif vatandaşlık”, “kentine sahip çıkma”, “hemşerilik bilinci” ve “çözümde ortaklık” şeklindeki temel ilkelere dayanan, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir ortaklık modeli olarak tanımlanabilir. Katılımcı demokrasinin mahalli düzeyde en önemli uygulama araçları olarak

kabul edilen kent konseylerinin kurulması, mahalli idarelerin güçlendirilmesi ve yerel demokrasinin istenen düzeylere gelebilmesi bakımından önemli bir adımdır. Katılımcıları genel anlamda “kamu”, “özel” ve “sivil toplum örgütleri” şeklinde gruplanmış olan kent konseylerinde mahalli düzeydeki tüm paydaşlar bir araya getirilmeye çalışılmakta ve tüm kesimleri kapsayan bir ortak akıl oluşturulması amaçlanmaktadır.

Yukarıdaki amaçların, yönetim mantığını yansıttığı görülebilir. Buna göre yasada ihdas edilen kent konseylerinin sivil toplum kuruluşları gibi mahalli idareler ile halk kesimleri arasında aracı işlevi görmesi, yerel düzeyde demokratik katılımı yaygınlaştırması, hemşehrilik bilincini geliştirmesi, çok- aktörlü ve çok-ortaklı yönetim tarzının benimsenmesi gibi işlevleri yerine getirmesi beklenmektedir (Emrealp, 2005: 65). Çok-aktörlülük, katılımcıların gerçek anlamda karar alma süreçlerine katılması ve eylemsel olarak da bütün süreçlerde yer almasını içermektedir. Bu yönüyle kent konseylerinin genel işlevinin kentteki tüm toplum kesimlerini bir araya getirerek, sosyal yardımlaşma ve dayanışma anlayışı içinde, çevreye duyarlı bir bakış açısı ile katılım ruhunu canlandırmak söylenebilir (Özdemir, 2011: 83-84).

Kent konseylerinin yukarıdaki işlevinin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla gerçekleşeceğinin düzenlenmesi, Yasada “katılım” olgusunun, yönetim mantığına dayalı biçimde, toplumun her kesimine yönelik olarak algılandığını ortaya koyar.

Yasanın kent konseyleriyle ilgili gerek işlev yaklaşımı, gerekse “katılım” yaklaşımının yerel yönetim anlayışına dayalı olduğu görülür. Buradan hareketle, kent konseylerinin işlevsel bir yerel demokrasi için elverişli bir zemin oluşturduğu tespit edilebilir.

Ancak “madalyonun diğer yüzüne bakmak” da gerekmektedir. Kent Konseylerine kent halkının karar ve uygulamalara katılabilmesi, uygulamalar hakkında bilgi alabilmesi bakımından önemli bir misyon yüklenmiş olmakla birlikte, bu alanda yazılı olanların pratiğe

geçirilebilmesi ve öngörülen hedeflerin gerçekleşebilmesi için zamana ihtiyaç olduğu ileri sürülmektedir. Çünkü yasal olarak zorunlu tutulan bu konseyler birçok yerde “dostlar alışverişte görsün” kabilinden kurulmaktadır. “Hesap sorma ve öneri geliştirme yerine, katılımcıların şov yaptıkları siyaset arenasını işlevi görmektedir. Bazı yerlerde tamamen kent yönetiminin kontrolünde, kent yönetimini meşrulaştırma fonksiyonunu icra ederken, bazı yerlerde de muhalefetin kontrolünde, siyasi yıpratma aracı olarak iş görmektedir” (Şentürk,2014).

Öte yandan, kent konseylerinin kurulmasını içeren mevzuatın, bunların işleyiş süreci hususunda, “yerel demokrasi” düşüncesi bakımından eksikler de içermektedir. Yerel demokrasi; “halkı doğrudan ilgilendiren, gündelik hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemi belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu küçük ölçekli bir dünya” (Yıldırım, 1993: 90) olarak tanımlandığında; yasa da kent konseyi kararlarının, belediye meclisi için sadece “danışma” niteliği taşıması, katılımcılığa dayalı olarak oluştuğu kabul edilen bu kararların pratiğe aktarılmasının “kontrol”e ve “onay”a tabii kılınması, yerel demokrasinin işlevselliğini engelleyen en önemli nokta olarak görülebilir. Kent konseylerinin varlığı ve işleviyle ilgili halihazırdaki olumsuz algıların temelinde söz konusu durumun olduğu tespit edilebilir. Diğer deyişle, Kent konseylerinde oluşan kararların uygulanması zorunluluğu, bu kurumların kurumsal zafiyetlerinin büyük ölçüde ortadan kalmasına katkı sağlayacak ve kent konseylerini “yerel demokrasi” adına kişilik sahibi yapacaktır.

Kent Konseyleri, yerel demokrasinin güçlendirilmesi doğrultusunda, Avrupa’daki yerel yönetimleri niteleyen yerel özerkliğe karşı Türkiye’ye duyulan güvensizliğin aşılması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesine kuşkuyla bakılmasına yol açan endişelerin hafifletilmesi açısından önemli bir işlev görmesine karşın konseye katılan yerel ortakların belediye ile aralarına bir mesafe koyma ve belediyeden olabildiğince bağımsız şekilde çalışma yönündeki yaygın eğilimleriyle ortaya çıkmışlardır (Emrealp, 2005: 57-60). Dolayısıyla yukarıdaki tespitlerin sonucu olarak, ülkemizde kent konseyleri, yapı ve

“danışma”yla sınırlı işlevi itibariyle, Avrupa’da “karar alan” örneklerine göre oldukça zayıf durumdadır (Çukurçayır, 2009: 96-97).

2. YEREL SİYASETTE BİR GARİP VAKA: ATAKUM KENT “KONSEYLERİ”

Çeşitli platformlarda yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bulgular göstermektedir ki, kent konseyinin yürütülmesinde inisiyatifin belediye başkanlarının elinde olması önemli bir sorundur (Çukurçayır; Eroğlu vd. 2011: 304). Birçok kent konseyinde konsey başkanı aynı zamanda belediye başkanı, belediye başkan yardımcısı ya da belediye meclis üyesidir. Bu durum halkın katılımına daha geniş yelpazede aracılık etmesi gereken konsey faaliyetlerinin daralmasına neden olmaktadır (Özdemir, 2011: 50).

Yukarıdaki durum, yukarıda değinilen kent konseyleriyle ilgili eksiklikler yok varsayılrsa bile kent konseylerinin ideal “siyasal işlevleri” ile belediye başkanının sahip olduğu “siyasal kimlik” arasına sıkışmasına yol açmaktadır. Kent konseyinin, genellikle belediye başkanıyla aynı siyasal kimliğe sahip olması, bazı durumlarda kent konseylerinin misyonlarına uymayan fiili durumları ortaya çıkarabilmekte ile belediye ile çatışmasına yol açmaktadır.

Yukarıdaki fiili durum ve kurumsal çatışma örneği, son yerel seçimler sonrasında Atakum’da kent konseyi oluşması sürecinde görülmüş ve süreç, Atakum’da iki adet kent konseyi kurulmasıyla sonuçlanmıştır.¹

Daha önce Cumhuriyet Halk Partisi’ne mensup adayın başkanlık yaptığı (Samsun) Atakum Belediyesi yönetimi, Mart 2014’te gerçekleşen son yerel seçimde Adalet ve Kalkınma Partisi adayının seçimi kazanmasıyla el değiştirmiştir. Daha önceki belediye yönetimi zamanında oluşturulan kent konseyi yönetimi ve genel kurulu, Mayıs 2014 tarihinde olağan genel kurul toplantısı yaparak, yeniden göreve seçilmiştir. Ancak Atakum

¹ Söz konusu süreçte kurulan kent konseylerinden hangisinin hukuka uygun olarak kurulduğu ve sahih olduğu sorunu, bu çalışmanın konusu değildir. Bu durum hukuksal bir sorun niteliği taşımaktadır ve yargı karar verecektir. Çalışma bakımından süreç, yerel siyaset bakımından taşıdığı ipuçları nedeniyle önemlidir (y.n).

Belediye Başkanı, seçilen bu kent konseyini hukuksuz” olduğu gerekçesiyle tanımadığını belirterek, kent konseyi oluşturulması için çağrı yapmış; toplanan genel kurulda diğer kent konseyi oluşturulmuştur. Halihazırda, Atakum'da iki adet kent konseyi bulunmaktadır.

İki kent konseyi oluşumuyla sonuçlanan süreç hakkında ilk oluşturulan kent konseyi başkanı² ile belediye başkanının³ kendilerine göre gerekçeleri ve değerlendirmeleri⁴ söz konusudur. Sonraki süreçte, Atakum'daki ikili kent konseyi durumu hakkında ilk kent konseyi başkanı yargıya başvurmuş; belediye başkanı da İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nden görüş sormuştur. Halihazırda durum, yargı aşamasındadır.

Kuşkusuz yukarıdaki süreç, yasal dayanakları itibariyle tartışılabilir; ancak çalışmanın konusu bu değildir. Söz konusu süreçte çalışma sorunsalı bakımından önemli olan nokta,

² 29 Mayıs 2014 tarihinde gerçekleştirilen ilk toplantıyla oluşturulan Kent Konseyi başkanının değerlendirmesi şöyledir: “Atakum Kent Konseyi'nin seçimli Genel Kurulu 29 Mayıs 2014 Perşembe günü yasa ve yönetmeliklerin uygun gördüğü şekilde yapılmış olup Kent Konseyi Başkanı, Kent Konseyi Yürütme Kurulu, Meclisler ve Çalışma Gruplarında görev yapacak olan üyeler seçilmiştir. İddia edildiği üzere “Kent Konseyinin Kuruluşunda Belediye Başkanının davetinin gerektiği...” Kent Konseyi kuruluşunu yapmamış yerler için geçerli olup, Atakum'da 2009 yılında kuruluşunu yapmış olan ve faaliyet gösteren Atakum Kent Konseyi için bunun bir geçerliliği yoktur. Diğer taraftan ifade edildiği gibi Atakum Belediye Başkanı'nın, ve Atakum Kaymakamı'nın, Muhtarların Kent Konseyi Genel Kurul Toplantısından haberdar olmadıkları doğru değildir” şeklinde konuştu. Atakum Kent Konseyi Başkanı ... şöyle sürdürdü: “Genel Kurulla ilgili Genel Kurul Toplantısıyla ilgili olan kurul, kuruluş ve kişilere davetler yapılmış olup bu bağlamda Atakum Belediye Başkanından ve Atakum Kaymakamından randevu istenmiştir. Randevumuza karşılık veren Sayın Atakum Kaymakamı ile ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ancak üzerinden bir aya yakın süre geçmesine rağmen Atakum Belediye Başkanı tarafından randevumuza bir yanıt verilmemiş olup verilmeyeceği de açık bir dille tarafıma iletilmiştir” (www.samsunposta.com)

³ Bu toplantı hakkında Atakum Belediye Başkanı'nın değerlendirmesi ise şöyledir: "Benim çağrım olmadan düzenlenen toplantıya yine de iyi niyetle katıldım.2-3 dakikalık konuşmamda genel kurulun bu toplantısının usulsüz ve hukuka aykırı olduğunu belirttim. Ben de siz hukuksuzluğa rağmen bu kongreyi yaparsanız ben sizi tanımam dedim ve öyle oldu. Sonrasında Sayın Kaymakamımızdan bu konu ile ilgili görüş almak istedik. Kendisi, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne yazı gönderdi. Oradan gelen yazı bizim haklı olduğumuzu, bir önceki genel kurulun usulsüz yapıldığını ortaya koymaktadır..." (www.dengegazetesi.com.tr, 2014a).

⁴ 28 Haziran 2014 tarihinde Belediye Başkanının çağrısıyla ikinci kez Atakum Kent Konseyi genel kurulu yapıldı. Seçimlere tek liste ile gidilmiş ve önceki Kent Konseyi'nden ise hiçbir üye genel kurula katılmamıştır. Yapılan seçimde kent konseyi seçilmiş ve böylece Atakum'da iki kent konseyi oluşmuştur . Oluşan bu ikinci kent konseyi hakkında belediye başkanının değerlendirmesi şöyledir: “(Atakum Kaymakamı) ...İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne yazı gönderdi. Oradan gelen yazı bizim haklı olduğumuzu, bir önceki genel kurulun usulsüz yapıldığını ortaya koymaktadır. Bizde kent konseyini yeniden toplama ve genel kurul yapma kararı aldık. İlçemizdeki bütün kurum, kuruluş, sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, odalar, dernekler kısaca aklımıza kentle ilgili ne geliyorsa onlara yazı yazarak, davette bulunarak, kurulumuzu yapacağımızı bildirdik. Genel kurulu da tamamlayarak başkanımızı seçtik. kent konseyinin kent yararına çalışmalar yapacağına inanıyorum. Biz de elimizden gelen katkıyı onlara vereceğiz" (www.dengegazetesi.com.tr, 2014a).

Kurulan ikinci kent konseyi hakkında ilk kent konseyi başkanının değerlendirmesi ise şöyledir: "Oldubittiye getiriyorlar. Biz de onları tanımıyoruz. O genel kurula katılmadık.” Atakum Kent Konseyi'nin meşru yapısının 2009 yılında oluşturulduğunu ve çalışmalarını sürdürdüğünü ifade eden kent konseyi başkanı, "dün gerçekleşen genel kurul değil başkanın taraflarıyla bir araya geldiği bir toplantıdır. Bizin yaptığımız genel kurulda seçilen üyelerimizin hiçbiri bu toplantıda bulunmamıştır. Neye dayanarak bu genel kurul yapılıyor, gerekçesi nedir?" diye konuştu (www.hedefhalk.com, 2014b).

kent konseylerinin siyasal işlev ve siyasal kimlik bağlamında tartışılmasıdır. Sürecin ortaya çıkışı ve gelişmesinde, kent konseylerinin siyasal işlevinin değil, siyasal kimliğinin merkezde olduğu açıkça görülebilir. 2014 seçimlerinden sonra Atakum'daki ilk kent konseyi, bir önceki dönemde başka bir siyasal partiye mensup belediye yönetimi zamanında oluşturulmuş olan kent konseyinin yeniden seçilmesiyle oluşmuştur. Yeni seçilen belediye başkanı ise önceki belediye yönetimi döneminde oluşturulmuş bu kent konseyiyle çalışmak istememektedir ve kendisiyle uyumlu olacak ikinci bir kent konseyi oluşmasını sağlamıştır.

5393 sayılı yasaya göre kurulması gereken ancak "danışma" niteliğinden öte bir belirleyiciliği olmayan kent konseyleri, belediye başkanları tarafından neden bu kadar önemli görülmektedir? Şüphesiz ki bu soru bir başka araştırmanın konusudur. Fakat bu neden her ne olursa olsun bir şeyi ortaya koymaktadır ki, siyasal eğilimi hangi partiden olursa olsun, belediye başkanları kentte yerel iktidarlarını kullanmaları sürecinde olası muhalefet unsurları oluşmasını istememektedirler. Deyim yerindeyse belediye başkanları, "kentten tek hakimi" olarak yönetme eğilimindedirler. Kent konseyleri ise yasal niteliği ve hepsinden önemlisi yönetim mantığına dayalı olması nedeniyle böyle bir muhalefetin oluşması konusunda sivil toplum örgütleri ya da bireysel muhalefet unsurlarına göre en yetkin kurum olma potansiyeli taşımaktadır. Çünkü yerel demokrasi gereği kent konseyleri tarafından alınan kararlar, kent sakinlerinin katılımının sonucudur ve bunun sağladığı bir meşruiyeti vardır. Bu durum, gücünü aynı kaynaktan (doğrudan halktan) alan belediye yönetiminin göz ardı edemeyeceği bir muhalefet riski oluşturmaktadır. Netice olarak; kentsel politikaların belirlenmesi ve karar alınmasında kendini tek ve en yetkili kurum olarak gören belediye başkanı ve meclis, alternatif politika önerilerinin ve dahası eleştirilerin ortaya çıkması ihtimali nedeniyle kent konseylerinin kendi eğilimlerine göre oluşturulmasını istemektedirler.

Hâlihazırda kent konseyleri -belediye yönetiminin X partisinden ya da Y partisinden olması fark etmeksizin- yukarıdaki eğilimler doğrultusunda oluşmaktadır. Bu durum ise

kent konseylerinin kuruluş felsefeleri ile yasadan kaynaklanan siyasal misyonları doğrultusunda değil, siyasal kimlikler doğrultusunda işlevselleşmesini doğurmaktadır.

3. SONUÇ

Ülkemizde yerel siyasetin ve yerel demokrasinin işlevselliği bakımından özellikle 2000'lerden sonra Avrupa Birliği müktesebatının da etkisiyle önemli bir yasal mevzuat oluşturulmuştur. Bu mevzuat içinde, yönetim mantığına dayalı olması bakımından en dikkat çekici olan 5393 sayılı Belediye Kanunudur. Söz konusu kanunda yer alan katılımla ilgili düzenlemeler ve kent konseyi düzenlemesi ile yine bu yasaya dayalı olarak çıkarılan Kent Konseyi Yönetmeliği, ülkemiz bakımından yerel demokrasinin işlevselliği bakımından oldukça elverişli bir yasal düzlem hazırlamıştır.

Öte yandan ülkemizde gerek halkın siyasal kültür eğilimi, gerek yöneticilerin bu kültürün gereklerine göre davranmaları ve gerekse belediye başkanın belediye teşkilatı üzerindeki baskınlığı, mevzuatta yer alan yerel demokrasiyle ilgili düzenlemelerin pratiğe aktarılmasını güçleştirmektedir. Bu çerçevede kent konseyleri, mevzuattaki yetersizliklere de bağlı olarak belediye başkanının uhdesinde oluşmakta; bu durum da kent konseylerinden beklenen siyasal işlevlerin gerçekleşmesini engellemektedir.

Mevcut durumda kent konseyleri hakkındaki yaygın kanaat, bu kurumların belediyenin "bir dairesi" olduğu; kent konseyi yönetiminin belediye başkanının onayıyla ve onun siyasal görüşleri paralelinde oluşturulacağıdır. Bu kanaat, belediye başkanları tarafından, yönetim sürecinin olmazsa olmazı olarak algılanmaktadır. Bir diğer deyişle, bir kentteki kent konseyinin belediye ile çalışabilmesi, belediye başkanının onayladığı bir yönetimin oluşmasıyla olanaklı görülmektedir. Nitekim bu duruma uygun biçimde oluşturulmayan kent konseylerinin, o kentteki belediye ile birlikte çalışması olanağı ortadan kalkmakta ve pratikte hiç bir işlev gerçekleştirilememektedir.

Atakum Belediyesi örneğinde kurulmuş olan iki adet kent konseyinin varlığı da ülkemizde kent konseyleri ile belediye arasında fiili olarak kurulan organik ilişkiyi göstermesi bakımından önemlidir. Söz konusu örnek, ülkemizde yerel demokrasinin işlevselleştirilmesi sürecinde halkın siyasal kültür eğiliminin gelişmesine duyulan ihtiyaç kadar kent yöneticilerinin de yerel düzeyde yerel yönetimlerin yanı sıra onlardan bağımsız ve onları denetleyen kurumların varlığına yönelik bir bilince sahip olması gerekliliğini de ortaya koymaktadır.

Sonuç itibariyle; kent konseylerinin yerel demokrasinin işlevselleşmesi için etkim kurumlar olması tasarlanıyorsa, öncelikle bunların siyasal işlevlerinin ön plana çıkarılması ve yasal-yönetimsel düzenlemelerin bu çerçevede yeniden yapılması gerekmektedir. Böyle bir amaç, kent konseylerinin, belediye yönetiminin siyasal kimliği altında biçimlenmesinin önüne geçmeyi de içermelidir. Buna göre kent konseylerinin Batı'da olduğu gibi belediye yönetiminden bağımsız bir kurum olmalarını ve görüşlerinin "danışma" değil, "karar" olmasını sağlayacak düzenlemelere ihtiyaç vardır. Kuşkusuz böyle bir düzenlemenin, yerel düzeyde ikili iktidar yapısına yol açmayacak biçimde, "ince eleyip, sık dokuyarak" yapılması gerekir.

KAYNAKÇA

- BOZKURT, Yavuz (2014) "Yerel Demokrasi Aracı Olarak Türkiye'de Kent Konseyleri: Yapı, İşleyiş Ve Sorunlar", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S:40, Nisan, 229-240.
- BULUT, Yakup (2000) "Büyükşehirlerde Katılımlı Yönetimin Hayata Geçirilmesinde Rol Oynayan Etmenler", **Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 1, 47-63.
- COŞKUN, Bayram; SERGENDER Sezer (2004) "Yerel Yönetimler ve Katılım: Muğla Kent Meclisinin Örnek Olay Olarak İncelenmesi", **Yerel Yönetimler Kongresi Bildiriler Kitabı**, 3-4 Aralık 2004, Biga/Çanakkale, 281-298.
- CÜCELOĞLU, Doğan (2000), Savaşçı, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- ÇUKURÇAYIR, M. Akif (2009), **Yurttaş Odaklı Yerel Yönetim**, Konya: Çizgi Yayınevi.
- ÇUKURÇAYIR, M.Akif vd. (2011) "Yerel Demokrasinin Güçlendirilmesinde Kent Konseyleri Bir Fırsat Olabilir mi?", **Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı**, (Ed.

- E.B. Keskin, Bursa: Bursa Kent Konseyi Yayını.
- EMREALP, Sadun (2005) **Yerel Gündem 21 El Kitabı**, İstanbul: IULA-EMME Yayını.
- GÖRMEZ, Kemal ve ALTINIŞIK, Harika Uçar (2011) “Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri”, **Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı**, Bursa: Bursa Kent Konseyi Yayını.
- GÖYMEN, Korel (2010), **Türkiye’de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma**, İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- İLHAN, İlhan (2011).“Türkiye’de Belediyelere İlişkin Yapısal Sorunlar”, *SAYDER Dış Denetim Dergisi*, S. 4, Nisan-Mayıs–Haziran, 82-91.
- KAHRAMAN, A. Burak (2002), Siyasal Katılıma Etki Eden Sosyolojik Faktörler (Isparta Uygulaması), Süleyman Demirel Üniversitesi SBE Sosyoloji ABD YL Tezi, Isparta.
- KALAYCIOĞLU, Ersin (1983), Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, İ.Ü. Siyasal Bilimler Fakültesi Yayın No:10, İstanbul..
- KAYPAK, Şafak (2011) “Kent Konseyleri ve Sivil Toplum Kuruluşları İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme”, **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C: 10, S: 1, 2013, 183-199.
- ÖZDEMİR, Ali Tamer (2011) “Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri”, **Sayıştay Dergisi**, S. 83, Ekim-Aralık 2011, 31-56.
- ŞENTÜRK, Hulusi. “Belediyelerin Varlık Sebepleri Perspektifinde Kent Konseylerinin Önemi Ve Gereği”, <http://www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id=785>, (Erişim Tarihi: 24.12.2014).
- YILDIRIM, Selahattin (1993), **Yerel Yönetim ve Demokrasi**, İstanbul: Başbakanlık TOKİ ve IULA-EMME Ortak Yayını.
- <http://www.hedefhalk.com/atakumda-iki-kent-konseyi-602318h.htm>, (Erişim Tarihi: 27.06.2014a).
- <http://www.hedefhalk.com/erkan-atakumun-kent-konseyi-baskani-benim-602874h.htm> (Erişim Tarihi: 24.09.2014b).
- <http://www.samsunposta.com/haber-6308-BASKAN-ISHAK-TASCIDAN-ATAKUM-KENT-KONSEYINE-TAVIR.html> (Erişim Tarihi: 27.06.2014).
- <http://www.bugun.com.tr/son-dakika/atakum-kent-konseyi-genel-kurulu-haberi/1125131> (Erişim Tarihi: 27.06.2014).

